

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Kepa Mendia Landa

*Gasteiz, Araba
(1952)*

Aurkibidea

Biografia

1952. urtean jaio zen Gasteizen. Bi senidetan zaharrena da Kepa. Guraso biak gasteiztarak zituen, baina aitaren ama gipuzkoarra zen, euskalduna. Familiak Mendia optika ireki zuen 1856an La Pueblan, eta Gasteizera mugitu zuten 1895an. Optika ikasketak egin zituen Kepak Madrilen 1969an, baita Ekonomia ikasketak ere. Madrilen euskarara hurbildu zen, eta ikastea erabaki zuen. Ondoren, Gasteizera itzuli, eta arratsetan euskara ikasten aritu zen Olabide ikastolan. Gasteizko AEKren sorreran parte hartu zuen 1977an, eta 1978an Euskal Filologia egiten hasi zen. Keparen aita musikazale eta euskaltzale amorratua zen; 'Euskal Jaia' irratsaioan euskal musika ipintzen aritu zen 1970-90 bitartean, eta optikan euskal musikako diskoak jartzen zituen salgai. Optikan euskarazko publizitatea egiten ere hasi zen. Kepak bide horretatik segitu zuen, optikan lanean hasi zenean: euskarazko publizitatea egiten.

Zintak

GAS-023

- **Proiektua:** Gasteizko Euskararen Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia - Lizeaga, Irati
- **Data:** 2019-04-02
- **Iraupena:** 78 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Odria, Haizea

Pasarteak

1. Merkatu egunetan, Mendia optikan euskara entzuten zen

- **Erref:** GAS-023/005
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:03:26. **Bukatu:** 00:04:26

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Keparen gurasoak gasteiztarak dira. Amaren familia arabarra zen eta ez zuten inoiz euskaraz egin, baina aitaren ama tolosarra zen eta haiek egiten zuten. Keparen aitak gustuko zuen merkatu egunetan optikara etortzen ziren bezero euskaldunekin euskaraz aritzea.

2. Mendia optikaren historia

- **Erref:** GAS-023/006
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:04:26. **Bukatu:** 00:05:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

1856an zabaldutakoa da Mendia optika, hasiera batean Trebiñuko Argantzunen ireki zuen lehenengo denda Keparen birraitonaren aitak. XVIII. mendearen amaieran haren semea Gasteizera etorri eta gaur egungo denda zabaldu zuen, Andre Maria Zuriaren plazan.

3. Mendia optika eta euskara

- **Erref:** GAS-023/009
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:07:29. **Bukatu:** 00:09:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Keparen aitonak optika hartu zuenean, amona egoten zen bertan lanean. Merkatu egunetan euskaldun batzuk sartu ohi ziren dendara eta amonak euskaraz jarduten zuen haiekin. Keparen aitak ez zuen euskara ikasi baina zerbait ulertzen zuen eta gustatzen zitzaion. Gainera musikarako zaletasuna zuen eta euskal kanten diskoak saltzen zituzten optikan.

4. Euskararekin lehen harremana oso apala

- **Erref:** GAS-023/013
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:09:58. **Bukatu:** 00:10:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Euskararekin lehen harremana umetan izan zuen Kepak, etxean: euskarazko kantak abesten zituzten edo aitak amonari ikasitako esaldi solteren batzuk errepikatzen zituen.

5. Mutikotan, euskararen presentzia urria

- **Erref:** GAS-023/014
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:10:33. **Bukatu:** 00:12:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Mutikoa zela, kalean ez zen euskararik entzuten Gasteizen. Baina beste leku askotan ere ez. Batxilergoa Lekarozen egin zuen, Nafarroan, eta ez du gogoan han euskara entzun izana. Taberna batean bazen gazteleraz gaizki egiten zien gizon bat; hura euskalduna izango zen seguru asko.

6. Euskarazko iragarkiak irratian

- **Erref:** GAS-023/016
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:13:41. **Bukatu:** 00:16:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

Keparen aitak Gasteiz Irratian 'Euskal Jaia' izeneko programa bat egin zuen, oso arrakastatsua, Jose Mari Sedanorekin. Euskal musika ipintzen zuten eta Kepak itzulitako euskarazko iragarkiak tartekatzen zituzten.

7. Madrildik ekarritako altxorra: euskara

- **Erref:** GAS-023/017
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:16:07. **Bukatu:** 00:19:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Madrilera joan zen Optika ikastera, 1969an. Hantxe hasi zen euskarara hurbiltzen. Ekonomia ikasketak egiten hasi zen eta ikasle euskaldunekin topo egin zuen. Ikastetxean bertan euskara ikasten hastea erabaki zuten. Lehen irakaslea Ganix Larratxe nafarra izan zen. Txillardegiren liburuetatik ere asko ikasi zuen. Gaur egun bere emaztea dena, Maite, ezagutu zuenean, Baionakoa zenez, bien artean euskaraz egitea beste aukerarik ez zitzaien gelditu ia.

8. Madrildik itzuli zenean, euskararen egoera guztiz aldatua

- **Erref:** GAS-023/019
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:20:36. **Bukatu:** 00:22:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:

1976an Madriletik itzuli zenean, euskara bazekien eta euskal giroan murgildu zen. Egoera politikoa guztiz aldatuta zegoen; Olabide ikastola sortua zen, adibidez. Euskara ikasteko aukera asko zeuden. 1977an AEK sortu zen, Euskaltzaindiaren babesean.

9. Euskara irakasle

- **Erref:** GAS-023/021
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:22:59. **Bukatu:** 00:26:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Olabide ikastolaren egoitzan helduentzako euskara ikastaroak ematen ziren. Kepa irakasle gisa hasi zen 1976an. Hasierako urteetan AEK-k 2.000 ikasle inguru biltzen zituen. Eusebio Osa apaizgaia izan zen irakasleetako bat. AEK-k euskara irakasten zebiltzan talde ezberdinak batu zituen. 1978an Euskal Filologia ikasten hasi zen Kepa.

10. Koldo Mitxelenaren ikasle

- **Erref:** GAS-023/022
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:26:07. **Bukatu:** 00:29:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Euskal Filologiako lehen belaunaldikoa izatea suertatu zitzaion, 1978an. Koldo Mitxelenari esker sortu zen fakultatea Gasteizen. Mitxelenak bi ikasle bakarrik izan zituen urte hartan, Kepa eta beste neska bat. Nolakoa zen kontatzen du. Anekdotak bat.

11. Euskal Filologiako fakultatean, irakasle eta ikaskide izandakoak

- **Erref:** GAS-023/025
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:31:43. **Bukatu:** 00:34:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Euskal Filologiako ikasleen artean aniztasun handia zegoen. Koldo Mitxelenaren inguruan biltzen ziren irakasleak. Hasierako klaseak seminarioan ematen ziren. Izan zituen irakasle eta ikaskide batzuk aipatzen ditu.

12. Euskalzaletasuna lantokira eraman zuen

- **Erref:** GAS-023/026
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:34:13. **Bukatu:** 00:37:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

<p>Kepak ez zuen bere burua optikan bakarrik ikusten. Euskaltzalea zenez eta Gasteizen bertan Euskal Filologia ikasteko aukera sortu zenez, bide hori hartzea erabaki zuen. Baina pixkanaka optikara bideratuz joan da. Orduan euskara bere lantokira eramatea erabaki zuen; kartelak euskaraz ipiniz, komunikabideetako publizitatea euskaraz eginez, lankide euskaldunak aukeratuz etab.</p>

13. Euskararen hautua, negozioarentzat onura

- **Erref:** GAS-023/029
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:39:44. **Bukatu:** 00:42:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Optikan euskara erabiltzen hasi zenean, kalterako izango zela esaten zioten zenbait lagunek, baina alderantziz izan da. Bereizgarria izan da.

14. Erosle euskaldunek euskaraz erosi nahi dute

- **Erref:** GAS-023/030
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:42:24. **Bukatu:** 00:43:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Denda gehienak ez dira konturatu, oraindik ere, euskara badela Gasteizen eta hor merkatu bat dagoela. Beste batzuk "badaezpada" ipintzen dute baina itxura hutsean geratzen dira. Gutxi batzuk konturatu dira erosle euskaldunek euskaraz erosi nahi dutela.

15. Jatetxe askotan, menua ez dago euskaraz

- **Erref:** GAS-023/031
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:43:53. **Bukatu:** 00:46:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Jatetxe askotan karta ez dago euskaraz, ezta beste hiri batzuetan ere, Donostian adibidez. Kepa ez da sartzen leku horietan. Hala ere, poliki-poliki egoera aldatzen ari da.

16. 'Obabakoak', bista neurtzeko

- **Erref:** GAS-023/033
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:47:46. **Bukatu:** 00:49:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Aisia » Kultura » Irakurtzea

Laburpena:

Bista begiratzeko euskarazko testuak ipintzen ditu eta jendeak eskertzen du. Bernardo Otxaga harritu egin zen optikan 'Obabakoak'-en zati bat ikusi zuenean.

17. Gasteizko euskal mugimenduaren aurrekariak

- **Erref:** GAS-023/035
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:49:33. **Bukatu:** 00:50:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Gasteizko euskararen historia ikertu du Kepak. Izaskun Arrue, Andoni Urrestarazu 'Umandi', Peli Presa... izan ziren euren aurrekariak.

18. Gasteizko euskararen egoera

- **Erref:** GAS-023/041
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:56:42. **Bukatu:** 00:59:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskararen ezagutza eta erabileraren artean desberdintasun handia dago; aurrerapen handia egon da urte batzuetan baina orain motelaldia dagoela dirudi. Korrika edo Euskaraldia bezalako ekimenak beharrezkoak dira. Erakundeen aldetik ere kontraesanak ikusten ditu; euskara bigarren mailako hizkuntza moduan tratatzen da.

19. Euskara eta aisialdia

- **Erref:** GAS-023/042
- **Iraupena:** 0:04:14. **Hasi:** 00:59:07. **Bukatu:** 01:03:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskararen aldeko jarrera positiboa badago, baina ez da nahikoa. Quebec-etik hitzaldi bat ematera behin etorritako hezkuntza ministro baten gogoeta. Gaztetxoek euskara eskolako hizkuntza bezala ikusten dute. Orain hasi gara konturatzen aisialdia ze garrantzitsua den. Adibide batzuk aipatzen ditu: kirola eta zinema.

20. Euskara batuaren sorreraren garrantzia

- **Erref:** GAS-023/043
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 01:03:21. **Bukatu:** 01:06:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Euskara batuaren eztabaida ez zuen berak ezagutu. Keparen ustez Euskal Herrian egin den ekintzarik garrantzitsuena euskara batuaren sorrera izan da. Elkar ulertzeko ezinbestekoa da.

21. Gasteizen euskara bultzatzeko mugimenduak

- **Erref:** GAS-023/044
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 01:06:02. **Bukatu:** 01:08:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Keparentzat ekimen politenak Korrika eta Euskaraldia izan dira, batez ere bigarren hau, erabilpenaren aldarria egin duelako eta erakunde eta elkarte guztiak bat eginda aritu direlako. Oihaneder Euskararen Etxea, Mintzalaguna, Kontseilua, Alea aldizkaria, Hala Bedi irratia... aipatzen ditu.</p>

22. Euskara ez dago lehen bezain indartsu

- **Erref:** GAS-023/048
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 01:10:01. **Bukatu:** 01:10:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gasteizko euskararen egoera asko aldatu da, baina beste herrietan ere bai. Egoera parekatzen ari dela iruditzen zaio; badirudi hiri handietan euskarak irabazi egin duela baina txikietan, aldiz, galdu egin du.

23. Gasteizen euskaraz bizi daiteke?

- **Erref:** GAS-023/049
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 01:10:55. **Bukatu:** 01:14:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gasteizen euskaraz bizi daiteke baina ahalegina egin behar duzu, aukerak egin behar dituzu. Ez dago euskararekiko ageriko kontrako jarrerarik, baina egoera batzuetan jendeak gaizki erreakzionatzen du. Lehenengo hitza euskaraz egitea oso garrantzitsua da.

24. Zer da euskara Keparentzat?

- **Erref:** GAS-023/051
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 01:14:56. **Bukatu:** 01:15:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Euskal Herriaren bihotza, arima, da euskara. Eta euskal herritarrek lotzeko oinarritzko osagaia. Txillardegiren hitzak aipatzen ditu.

25. Euskarari dagokionez, "pleno" egin du bere familian

- **Erref:** GAS-023/052
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 01:15:53. **Bukatu:** 01:16:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Mendia Optikan ez du lortu familiako ondorengorik, "espeziearen azkena" da. Baina euskarari dagokionez oso harro dago hiru alabak eta biloba guztiak euskaldunak direlako.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-02-20

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com